

Belső szókinccs

A mai magyar börtönszleng

A különböző csoportba tartozó embereknek általában külön nyelvük is kialakul. Ezeket a nyelvváltozatokat a nyelvtudomány csoportnyelveknek (szociolektusoknak) nevezi. A csoportnyelvek a leghelterjedtebb felfogás szerint csak szavaikban, kifejezéseikben különböznek a többi nyelvváltozattól, azaz a szociolingvisztika terminusával élve regiszterként épülnek be a nyelvbe.*

A csoportnyelvek egyik legismertebb, legrégebben kutatott változata az argó, vagy magyar szakszóval *tolvajnyelv*. Az argó egyik jellegzetességéként szokták említeni, hogy csak a beavatottak értik meg. Vélhetőleg kezdetben azért volt rá szükség, főleg az alvilág körében, hogy a be nem avatott emberek ne értsék meg a bűnözők beszédét és különböző jelzéseit, azaz a „titkos nyelv” használói védelmül teremtették meg nyelvüket. Első tolvajnyelvi szótárunk 1900-ban a következő módon foglalja ezt össze: „Azon nyelvet, melyet a tisztességes társadalom ellenségeinek egy része hűnös cselekedeteinek sikere érdekében használ, tolvajnyelvnek nevezünk. E titkos kifejezési eszközre, mellyel egymás gondolatait és érzelmeit megérthették, már kezdettől fogva égető szükségük volt. Eleinte csak kézzel, lábbal s egyéb jelekkel érintkeztek, mivel a tulajdonképpeni tolvajnyelv csak később fejlődött ki. Ezek szerint kétféle tolvajnyelvről beszélhetünk: egyik a néma (jelbeszéd), másik a beszélhető, vagy tulajdonképpen tolvajnyelv” (Jenő-Vető 1900:9).

* vö. Trudgill, 1997:67

A tolvajnyelv a feudalizmus végén már bizonyíthatóan létezett, de virágzásnak inkább csak a kapitalizmusban indult: a kizsákmányolás és az elnyomás növekedésével a bűnözés is egyre jobban terjedt, és egyúttal a városiasodás is fokozta a bűnelkövetést. Nálunk viszonylag későn tűnnek fel biztos adatok az argóra, de a nyugati országokban, ahol ez a folyamat hamarabb elkezdődött, a tolvajnyelvnek viszonylag korai emlékei is vannak, hiszen a nagyobb városokban valóságos bűntanyák jöttek létre. A börtönviszonyok is lehetővé tették a tolvajnyelv használatát és terjedését.

Magyarországon először a Pozsony megyei Szencen építettek börtönt 1773-ban, előtte a régi vármegyék nyirkos pincéiben tartották fogva az elítélteket. Érdekes módon egybevág ezzel az időponttal a legrégebb magyar tolvajnyelvi emlék keletkezésének ideje: első zsványnyelvi szójegyzékünk egy 1775. május 9-i keltezésű Miskolcon keletkezett és egy nagyobb vásári tolvajbanda vallomását tartalmazó jegyzőkönyvben található (Kiss Károly 1963:5).

Ha tolvajnyelvről beszélünk, Jenő–Vető nyomán a szónak két jelentésére is gondolhatunk. Az egyik a beszélt tolvajnyelv, a másik a néma tolvajnyelv. Az utóbbi eszközei voltak a kezek, a lábak, az ujjak, a kopogtatás, a köhögés, a füttyülés, az éneklés és még az imádság is. A tolvajok úgy adták át információikat társaiknak, hogy például a házak falára rajzoltak. Így különböző jelzéseket vezettek be, amit ők megértettek. Például a sarló nyele az orgazda lakását jelezte, a hegedű rajza a ház falán annak jelzésére szolgált, hogy ide érdemes betörni. A szuronyos puska vagy a kard pedig a rendőrt jelezte (Boross–Szűts 1987:9). A különböző jelzések a börtönben is segítségére voltak a fogvatartottaknak. A zárka falán például kopogtatással kommunikáltak a büntetésüket töltők.

A mai világban napi egy óra séta jár a fogvatartottaknak. Ez persze kijelölt helyen és szigorú felügyelettel lehetséges. Séta közben tilos beszélgetni. Ekkor veszik hasznát a mutogatásnak, a kézjeleknek. Ez a módszer régebben sokkal elterjedtebb volt, gyűjtésem során én is találkoztam olyan fogvatartottal, aki még ismerte ezeket a jeleket. Elmondása szerint ebben a rendszerben minden betűnek megvan a maga kézjele. Ma már természetesen ritkán találkozunk ilyen jelenségekkel, gyakoribb-
nak tekinthető a beszélt tolvajnyelv.

Definíciók

Eddig főleg a tolvajnyelv szót használtam, mivel régebben a jelenség megnevezésére ez a szó volt a leginkább használatos. Ezenkívül az argó megnevezésére számos szó is használatos volt, például maga a tolvajnyelv is tartalmaz, illetve tartalmazott ilyen szavakat: *hadova, hebre, ho-*

hem, link, nyalavi nyelv, malik, jassznyelv. A nyelvtudomány újabban az argót a szleng alá sorolja (mint annak egyik „szakmai” változatát). A szleng szakszó viszonylag friss a magyar nyelvészetben, bevezetését 1980-ban javasolta Péter Mihály (Péter 1980:273–4). A fogalom magyarázatára számos kísérlet történt, bár mind a mai napig általános az a vélemény, hogy a szlenget nagyon nehéz pontosan meghatározni. Kövecses Zoltán szerint „Mindenki tud példát mondani a szlengre, de meghatározásaink mégis nagymértékben eltérnek egymástól” (1997:7). „Az általános felfogás szerint a szleng köznyelvi jelenségként értékelhető csoportnyelv, egyfajta városi népnyelv, mely a köznyelvtől csak szókincsében és kifejezéseiben tér el” (Kis Tamás 1992:341).

Definíciós kísérleteket természetesen korábbi időkből is ismerünk. Századunk elején a „titkos nyelvek”-et a Magyar Nyelv szerkesztősége például így próbálta meghatározni: „Minden nemzet társadalmában vannak olyan csoportok, osztályok, amelyeknek nyelvében a szavaknak a köznyelvi használattól eltérő jelentésük van. Sok olyan szó van e csoportok nyelvében, amelyek a köznyelvben nincsenek meg. E csoportnyelveket összefoglalóan titkos nyelveknek nevezzük” (A szerkesztőség 1917:59). Mások, mint például Balázs Géza, a szlenget alacsonyabb rendű nyelvhasználatnak tekintik (1989:323–4). A fentiekén kívül még számos más meghatározás is létezik, és ezek a definíciók jól mutatják a szleng sokszínűségét és tömör megfogalmazásának nehézségét. A szleng ugyanis „sokkal összetettebb jelenség annál, mint hogy egyetlen tulajdonsággal meghatározható legyen” (Kövecses 1997:8).

Szlangbölcső

A börtön a szlengszavak keletkezésének és használatának a helye. Választásom – azon túl, hogy érdekel a börtönben folyó élet – azért esett a börtönszlang területére, mert a magyar nyelvtudományi szakirodalomban nincs összefüggő részletes leírás róla, és eddig szótára sem készült el. Ez talán abból adódik, hogy a kutatók nem tartották fontosnak a börtönszlang kutatását, mivel ezen a területen elég sok az átvett szó mind a tolvajnyelvből, mind pedig a katonai szlangból. Ez természetesen fedi a valóságot, de ennek ellenére találhatunk olyan szavakat is, amelyek börtönben keletkeztek és amelyeknek használata is csak ott jellemző.

Közismert tény, hogy zárt rendszert alkotó intézményekben gyakori a szlang előfordulása. Erre jó példa a katonaság, amelynek nyelvéből Kis Tamás (1992) több ezer szavas szótárt állított össze. Bár a katonaságnál nyilvánvaló módon több ember fordul meg, mint a börtönben, ennek ellenére valószínűnek tartottam, és kutatásaim igazolták is ezt, hogy a börtönben is van olyan szlengszókészlet, amely nyelvészeti tanulmányozásra alkalmas.

A börtönben a fogvatartottak zárkákban tartózkodnak. Egy zárkában 1-30 ember lehet, a zárka méretétől függően. Egy olyan zárkában, ahol több ember él együtt, nagyobb lehetőség van a szlang terjedésére. Főleg akkor, ha az a személy, akit társai vezetőnek tartanak (ha van olyan), aktívan használ szlengszavakat. Vezetőnek azokat az embereket fogadják el, akik erősek, régebben tartózkodnak a börtönben, vagy többszörös visszaesők. Aki ezen kritériumoknak megfelel, valószínű, hogy jelentős mennyiségű szlengszót ismer. Ha ő használja ezeket a szavakat, a zárkatársak akaratlá-

nul (esetleg a rokonszenv elnyerésére törekedve) is megtanulják, és így elterjedhetnek ezek a szavak. A használt szavak nem mindegyike belső keletkezésű, de vannak olyan jelenségek, olyan szavak, fordulatok, amelyek csak az adott büntetés-végrehajtási intézetben keletkeztek és csak ott használják őket. Megvan azonban az esélye annak is, hogy egy-egy ilyen szó átkerüljön egy másik intézetbe úgy, hogy a fogvatartott egy másik börtönbe kerül. Így ő viheti magával azokat a szavakat, amelyeket az előző intézetben megismert. Ez az egyik lehetősége a szlang terjedésének.

Vannak olyan szavak, amelyek nem egy-egy intézethez kötődnek, hanem a börtönökben általánosan ismertek. Ilyen például annak a szobának az elnevezése, ahová a magára és másokra veszélyes személyeket zárják. Ennek neve lehet *dühöngő* vagy *vörös szalon*. Ilyen ezenkívül a ruházat elnevezése, például *varjú*, *csóka*, *mákos*. Ezek a szavak kizárólag a börtön szlangjében vannak meg, hiszen a kinti világban nem ismeretesek az ezekhez a szavakhoz köthető dolgok. Ez egyben bizonyítéka is börtönszlang létezésének.

A börtönszlang használói

A börtönszlang használóinak főleg a fogvatartottak tekinthetők. Az örök ismerik ezeket a szavakat, de ritkán használják. Az egyik őr elmondása szerint csak néha használ egy-két szlengszót a fogvatartottak előtt, hogy tudassa velük, ismeri ezen szavakat, és így érzékelteti, hiába próbálnak előtte így beszélni, megérti őket. A magasabb rendfokozatban állók szintén ismerik a szlengszavak nagy részét, de egyáltalán nem használják őket. A dolgozatot a fogva-

tartottak által leírt szavakból állítottam össze.

Kövecses Zoltán idézett tanulmányában, a *Kik használják a szlenget?* kérdésre háromféle választ ad. Szerinte a férfiak tipikusabb szlengbeszélők, mint a nők. Ez gyűjtésem során beigazolódott. A férfiak lényegesen több szlengszót ismernek. A nők szinte egyöntetűen azt a választ adták, hogy ők ismernek néhány ilyen kifejezést, de ők ezeket a „csúnya” szavakat nem használják. Kövecses Zoltán szerint inkább a fiatalokra, mintsem az idősekre jellemző a szleng használata. Ez a börtönre vonatkoztatva nem így van. Azoknál az idős fogvatartottaknál, akik hosszabb ideje tartózkodnak büntetés-végrehajtási intézetben, vagy többszörös visszaesők, éppen az ellenkezője igazolódik be. Ezek az idős emberek szinte az egész börtönszleng szókészletet birtokolják. Kövecses Zoltán a szlenghasználók harmadik csoportjába inkább a műveletleneket, mint a művelt beszélőket sorolja. Ez a megállapítás a börtönben is megegyezik a valósággal. A fogvatartottak nagy részének nyolc általános iskolai vagy ennél alacsonyabb iskolai végzettsége van. Ritka, akik szakmunkás- bizonyítvánnyal és még ritkább, akik érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek. Szinte elenyésző azon fogvatartottak száma, akik felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Gyűjtésem során egyetlen olyan adatközlővel találkoztam, akinek főiskolai végzettsége volt. Azt mondta, ismeri a szlengszavakat, körülötte használják őket, de úgy érzi, értelmi színvonala még nem sülyedt olyan mélyre, hogy ő is használja ezen szavakat.

Megállapítható tehát, hogy a börtönszleng használói azok az idős és fiatal fogvatartottak, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, hosszabb időt töltenek börtönben, és nemüket tekintve főleg férfiak.

A gyűjtés módszere

Gyűjtésemet kérdőíves módszerrel végeztem. 100 kérdőívet osztottam szét a fogvatartottak között. 40 kérdőívet a nyíregyházi büntetés-végrehajtási intézetben, 60-at pedig a debreceniben töltöttek ki. Ezenkívül a debreceni büntetés-végrehajtási intézet jóvoltából személyesen is találkozhattam a fogvatartottakkal. A beszélgetés során néhány bizonytalan jelentésű kifejezést megmagyaráztak, és még ezenkívül több új szó került felszínre. Érdeemes a fogvatartottakkal személyesen is beszélni, mert ha csak azt mondják el, miért kerültek börtönbe, akkor is sok új szó kerülhet gyűjteményünkbe, ami esetleg a kérdőíven nem szerepelt. Ha lehetséges, jó, ha többször találkozhatunk a büntetésüket töltőkkel, mert akkor nagyobb az esély arra, hogy az általuk ismert szókincset teljes mértékben átadják.

A szavak fogalmi kategóriák szerinti csoportosítása a szleng vizsgálatának egyik gyakori területe. Ezt a vizsgálati szempontot azért tekinthetjük rendkívül fontosnak, mert a szleng azokat a fogalmakat nevezi meg, amelyek a beszélők számára fontosak (negatív és pozitív irányban egyaránt), amelynek központi helye van a közösség értékhierarchiájában, illetve amelyek a mai tevékenység során nagy jelentőséggel bírnak. A szavak ilyen csoportosítása révén a nyelv segítségével tulajdonképpen az adott közösség alaposabb megismeréséhez kapunk segítséget.

A gyűjtés során használt kérdőív témaköri csoportjai közül a legkevesebb szót a szabadidő eltöltésével kapcsolatos fogalmakhoz írták be az adatközlők. Ennek oka az lehet, hogy a fogvatartottak szabadidejüket főleg beszélgetéssel vagy más olyan tevékenységgel töltik, amelyeknek nincs szlengbeli megnevezése.

Az időszakok kategóriájánál az újonnan börtönbe kerülők megszólítása nagy hasonlóságot mutat a katonai szlengben használtakkal. Például *kopasz, újonc, csicska, újhús* stb. Azok elnevezésére, akik már régebben tartózkodnak börtönben, elsősorban az *egyetemista, vénsittes* szavakat használják. A szabadulók elnevezései pedig főleg a következők: szabálysértők, diplomások.

A következő jelentősebb fogalmi csoport az egymás között használt megszólításoké. Különösen az örök elnevezéseire jöttek létre szlengszavak, amelyek durvaságukkal jól mutatják a fogvatartottak és az örök eredendő szembenállását. Ilyen például a *smasszer, hü-dösgyökér, duplaszem, főfejsze, foglár, hosszúpuska, patásördög, óvóbácsi, őri(ült)úr, szürkepatkány, szakadjmegvezető, slisz, faszszopó*. A helyiségek közül a zárka elnevezésének létezik több szinonímája, például '*c*' lakás, *kakasülő, ól, kaptár*. Az eszközök közül a szék neve, a *stoki* a legelterjedtebb. A zárkákban kialakuló közösségek vezetőire használt szlengszó a *zárkamenő* és a *lokátor*. A büntetés leggyakoribb formájának a fogdát tüntették fel. A fogda helyiségét a *duzzogó* szóval illették. Ruházatukkal kapcsolatban főleg a *varjú* és a *mákos* szó került elő. Az előbbi téli, fekete, az utóbbi nyári, szürkés színű ruhát jelenti. Takarítással kapcsolatos fogalmak a katonai szlengből ismert *dzseszálás* és a *csikózás*. A dzseszálás a kőkefével való súrolását, a csikózás pedig a viasszal bekent padló fényesítését jelenti. Az ételek szlengben való elnevezése bőszeges. Létezik például *stokileves* (sárgaborsó leves), *stokeráj* (sárgaborsó főzelék), *biciklileves* (húsleves), *petőfileves*, *fradileves* (felismerhetetlen leves), *hitlerszalonna* (kemény gyümölcsíz), *katona* (szalonna) stb.

A munkával kapcsolatosan a *bon* szó ke-

rült elő, ami a börtönben végzett munkáért járó fizetési eszköz neve. A bűncselekmények megnevezésére számos szó született. Az ételek mellett ez a kategória volt az, amelyben sok szót tudtak írni a fogvatartottak. A legelterjedtebb szó a *rabi* volt, ami rablást jelent, és a *kajakkúrás*, ami a nemi erőszak megfelelője. Sok szlengszót használnak még a fogvatartottak a férfi és a nő megnevezésére. Férfi: *csávó, gádzsó, hapsi, mó*. Nő: *gádzsi, anyóca, spiné, rányi, picca, csöcs, csaj, pipi*.

A börtönben használt szlengszavak nagy része cigány eredetű, ez abból következik, hogy a fogvatartottak között sok a cigány. Nőknél pedig még nagyobb a cigányok aránya, mivel a cigány családok szokása szerint a nő a családfenntartó, így ő kényszerül lopásra vagy más büntényre. A szavak nagy része tréfás, humoros, sőt eufemisztikus, de természetesen vannak durva, trágár, esetleg másokat szándékosan sérteni akaró szavak is.

A szavak terheltsége

A gyűjtés során 34 olyan szóval találkoztam, amelynek terheltsége igen nagy. Ezen azt értem, hogy a 100 kérdőívet kitöltő fogvatartott szinte mindegyike lejegyezte ezeket a szavakat. A szavak a következők: mákos (nyári ruha a börtönben), varjú (téli ruha a börtönben), vamzer (áruló, besúgó), kajakkúrás (nemi erőszak), rabi (rablás), köcsög (olyan homoszexuális férfi, aki a nő szerepét alakítja), smasszer (börtönőr), balhé (bűncselekmény), tré (baj, valami, ami rosszat jelent), spangli (cigaretta), fuksz (arany), meló (munka), séró (haj), kóter (börtön), retjó (illemhely), skárpi (cipő), verda (autó), csór (lop), csávó (fiú, férfi), csikózás (viasszal bekent padló fényesítése), ratyi (homoszexuális),

zsaru (rendőr), stoki (szék), csicska (másokat kiszolgáló egyén), cella (zárka), jard (rendőség), steka (a zárkában a két ágy közötti hely), hitlerszalonna (kemény gyümölcsíz), stokeráj (sárgaborsó főzelék), fradileves (felismerhetetlen leves), srenk (betörés), télakot venni (megszökni), kaptár (börtön vagy zárka).

Ezen szavak terheltsége azért tekinthető nagyknak, mert mindegyike a bűnözéssel vagy a börtönélet alapvető dolgaival áll kapcsolatban. Ezeknek a szavaknak az érdekessége még, hogy mind a debreceni és mind a nyíregyházi intézetben ismertek és használtak.

Miért van szleng a börtönben?

Erre a kérdésre nagyon nehezen tudtak választ adni a fogvatartottak. Egyesek véleménye az volt, hogy ők nem is használnak ilyen szavakat. Ez a vélekedés nyilvánvalóan abból adódik, hogy olyan természetesnek veszik a szlengszavakat, hogy arra nem is gondolnak, más esetleg azt nem értheti meg.

Egy másik vélemény szerint nem létezik börtönszleng. Ez az adatközlő válaszát azzal indokolta, hogy a szavak nagy részét a katonaságból hozta magával. Az azonban már nem tűnt fel neki, hogy ez a szóképzlet a börtönben gyarapodott, módosult. Feltételezésének a másik oka szintén az lehetett: ő is annyira természetesen használja ezeket a szavakat, hogy nem érzi már idegennek, különlegesnek azokat.

Kivonat egy készülő börtönszlengszótárból

addig Szi: ~ jár a korsó a kútra, míg meg nem basszák a vízfordó lányt: Ha valaki több bűncselekményt követ el, nagy az esélye, hogy egyszer elfogják.

adomány fn gyak A börtön által adott fizetés; bon-

A kérdésemre adott két legjellemzőbb válasz az volt, hogy „kényszerből” és hogy az „öröklődés” miatt használják ezeket a szavakat. Kényszeren azt értették, hogy a közösség tagjai akaratlanul is megtanulják ezt a nyelvet, ha környezetükben gyakran előfordulnak a börtönszleng szavai. Aki újonnan kerül börtönbe, kénytelen megtanulni, mert zárkatársai beszédét máshogy nem értené meg. Miután pedig megtanulta, először elvétve, utána pedig egyre gyakrabban használja is ezt a szóképzletet.

Az öröklődéssel azt fejezték ki a megkérdezettek, hogy az egymást váltó „rabgenerációkon” keresztül ezek a szavak tovább élnek. Mindig van olyan fogvatartott, aki aktív használója a börtönszlengnek, és mire ő kiszabadul, addig ha másra nem is, zárkatársaira átörökíti ezeket a szavakat. Így a börtönszleng fennmarad.

Gyűjtésem során megbizonyosodhattam arról, hogy a börtönszleng létezik, és hogy a börtönben mint szigorúan zárt intézményben él egy olyan belső szókincs, ami mind gyűjtésre, mind kutatásra alkalmas. Az itt következő szójegyzék, amit a Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben (Debrecen) és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben (Nyíregyháza) gyűjtöttem össze*, kiválóan mutatja a börtönszleng főbb lexikális jellemzőit, és egyben alapul szolgál kutatómunkám kiszélesítéséhez, melynek eredményeképpen (remélhetőleg a nem túl távoli jövőben) elkészülhet a mai magyar börtönszleng szótára.

akadémia fn ritk Börtön; kaptár.

áll Szh: ~jössze, mint a mákoslést! : (Soraközánál használt szóláshasonlat: Fegyelmezetten, pontosan állj be a sorba!)

anyóca fn *ritk* Nő; gádzsi.
anyós motor fn *ritk, tréf* Seprű; motor.
arc Szj: *Tedd arrébb az ~od!:* Menj innen!
arfarhang fn *ritk, tréf* Flatulencia, szellentés; végbélfütty.
árnyék ~*ra megy:* *ritk* Eltéveszt, elvét valamit, lebukik; megbukik.
babaresz Szj: Babaresz a pittyembe!: Cigaret-tát a számba!
balhé fn *gyak* Bűncselekmény. *Beesik a ~ba:* ritk Bajba kerül.
balhézik ige *gyak* Verekszik; márászkodik. (→ balhé)
bányadolgozó fn *ritk* A börtön dolgozója.
barna fn *ritk* Azon fogvatartottak nadrágja, akik szabálysértés miatt kerültek börtönbe.
bébi pörkölt fn *ritk, tréf* Tejbegríz.
becsobbán ige *ritk* Autót feltör; felnyom.
beesik ~*a balhéba* →.
befalcol ige *gyak* 1. Kezet vagy más testrészt elvág. 2. Öngyilkosságot követ el. – pókot nyel.
befúj ige *ritk* Beáruul valakit; feldob, feldörzsöl, semőszerol, smúzol.
behidal ige *ritk* Becsapottá válik.
berepülő ~*pilóta:* ritk Betörő.
bespájzol ige *ritk* (Amikor a fogvatartottnak van pénze.) a börtön boltjában bevásárol minden, amire szüksége van.
besurran ige *ritk* Betör; srenkel.
betámad ige *ritk* Autót feltör; felnyom.
betyár fn *ritk tréf* Hímvesző; dákó.
beüt ige *ritk* Közösül; dug.
bezuhan ige *ritk* Betör valahová; srenkel.
bezsuppol ige *ritk* Fogdába zár valakit.
bicikli Szj: *Told el a ~d, mert kirúgom a küllőidet!:* Menj innen, mert ha maradsz, nagyon megverlek!
biciklileves fn *gyak* Húsleves.
bika fn *ritk* 1. Az a homoszexuális férfi, akié a férfi szerep. 2. Erős férfi. *Az emelet ~ja:* ritk Az adott szinten a legerősebb ember.
bivalytej fn *ritk* Fekete kávé; négerhúgy.
bláz fn *gyak* Cigaretta; spangli.
BMV-leves fn *ritk* Valamilyen rossz leves. (→ Benne Minden Vacak megtalálható, tehát minden van a levesben is.)
bokheló fn *ritk* Étel. (→ cig. *bokhalo* 'éhes')
bokorugró fn *ritk* Határsértő.
bon fn *gyak* A forintnak megfelelő börtönbeli fizetőeszköz, amellyel a börtön boltjában lehet vásárolni. – adomány.

börtönkóktél fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerülőkkel ezt itatják zárkatársai. Tartalma: sampon, fogkrém, borotvahab, szappan, mosópor és minden, ami eszükbe jut.
brejzli fn *ritk* Műszaki cikk.
brodvéj fn *ritk* Az udvar, ahol a fogvatartottak felügyelettel sétálhatnak. (→ ang. Broadway)
brunyól ige *ritk* Szükségét végzi a vécén.
bugeszol ige *ritk* Lop; csór.
bugyaglós mn *ritk* rafinált.
bugyli fn *gyak* Kés. – csuri, halef.
bukovári fn *ritk* Lebukás; vő, megbukik.
bul fn *ritk* Fenék. – bulkesz, korpás. (→ cig. *bul* 'far, ülep')
bulcsa fn *ritk* Munka; burtyi.
bulkesz fn *ritk* 1. Női nemi szerv. – mizs. 2. Fenék; bul. (→ argó *bula* 'női nemi szerv, fenék' + -esz)
bura fn *ritk, tréf* Fej.
burcszik ige *gyak* Munkát végez. (→ burcsi)
burkol ige *gyak* Eszik. ~*ás:* Étkezés. – flamó, haló.
burtyi fn *ritk* Munka; bulcsa. (→ cig. *buti* 'munka, dolog')
burzsuj fn *gyak* Gazdag. – csomagos, csőre van rántva, lővés, penge.
buzi fn *gyak* 1. Homoszexuális személy. Vő. köcsög. – bika, fasztolvaj, ratyi, spanglis. 2. (Nem kedvelt személy megszólítása.) – gennygóc, genyóláda, köcsög.
büdösgyökér fn *gyak* Börtönőr; smasszer.
'c' lakás fn *ritk* Zárka; cella.
cella fn *gyak* Zárka. – 'c' lakás, kakasülő, kap-tár, ól.
cicózik ige *ritk* Viccelődik.
cirkli fn *ritk* Az a rés a zárka ajtaján, ahol az őr benéz és ahol az ételt beadják; hesszelő.
csaj fn *ritk* Nő; gádzsi.
csajka fn *gyak* tányér.
csávó fn *gyak* Fiú, férfi. – gádzsó, hapsi, mó.
csenget ige *ritk* Kifizet valamit.
csicska fn *gyak* Az az újonnan börtönbe kerülő, akinek ki kell szolgálnia zárkatársait; kopasz.
csicsuéletű fn *ritk* Az az egyén, akinek mindenkit ki kell szolgálnia. (→ csicska)
csikózás fn *gyak* A viasszal bekent padló fényesítése.
csillag fn *gyak* 1. A börtön egyik szánya, ami egy középpontból ágazik el. 2. ~*ot rúgat:* Az újonnan börtönbe kerülők lábujjai közé papírt tesz és meggyújtja.

csóka fn *gyak* A fogvatartottak téli ruházata; varjú.
 csomagos fn *ritk* Gazdag; burzsuj.
 csopa fn *ritk* Tea; dobi.
 csopánka fn *gyak* Szesztes ital. – mákony, nyegó, ratyija.
 csórige *gyak* Lop. – bugeszol, csórel, dűt, purol, toll- és vajkereskedés, újít, veszteget.
 csórel *ige* *gyak* Lop; csór.
 cső Szj: ~re van rántva. Gazdag; burzsuj.
 csöcs fn *ritk* Nő; gádzsi.
 csőrmeister fn *ritk*, tréf Örmester.
 cumizik *ige* *ritk* Szeret valakit.
 csuri fn *ritk* Kés; bugyi.
 csúrmó fn *ritk* Börtön; kaptár.
 csülök fn *ritk* Kéz; spajszer.
 dákok fn *ritk* Hímvessző. – betyár, málnakeverő, parókás virsli, pisztoly, sztelli.
 dikó fn *gyak* Ágy. – priccs, vacok.
 diplomás fn A szabaduló egyén elnevezése; szabálysértő.
 doberdó fn *gyak* A külső ór figyelőhelye.
 dobi fn *gyak* Tea; csopa.
 dobogó fn *ritk* kávé és tea összekeverve.
 dögész fn *ritk* Orvos; mengele.
 dögös fn *ritk* Orvos; mengele.
 döntetlen fn *ritk* Illemhely; retyó (→ 0:0)
 droid fn *ritk* 1. Újonnan börtönbe kerülő személy; kopasz. 2. Alsóbb rendű ember.
 dug *ige* *gyak* Közösül. – beüt, kupakol, kúr, mórázik.
 duplazsem fn *ritk* börtönőr; smasszer.
 duzzogó fn *ritk* Fogda; fogszi.
 dühöngő fn *ritk* Az a szoba, ahová azt a fogvatartottat viszik, aki pszichés vagy egyéb okokból őrjöng. – gumiszoba, vörös szalon.
 dűt *ige* *ritk* Lop; csór.
 dzeszszálás fn *gyak* A folyosó és a zárka kövének kefével való súrolása. Eszköze a dzeszszakefe.
 dzeszszakefe fn *gyak* Takarításra használt gyökérkefe. L. dzeszszálás.
 dzsingáló fn *ritk* Rendőr; zсарu. (→ cig. *dzhungalo* 'csúnya, ronda')
 dzsungelharcos fn *ritk* Az a személy, aki aznap takarít; napos.
 egyetem fn *ritk* Börtön; kaptár.
 egyetemista fn *ritk* A fogvatartott elnevezése.
 eldől *ige* *ritk* Lebukik; megbukik.
 éles fn *gyak* Pénz; lóvé.
 elhúz Szj: *Húzd el a beled!*: Menj innen! Takarodj! Vö. húz.

elsőbugyis mn *ritk* első büntényes.
 eltakarodás fn *ritk* Villanyoltás, takarodó.
 emelet Az ~ bikája →.
 énekes fn *ritk* Besúgó; vamzer.
 érces mn *ritk* AIDS-fertőzött. (→ a kiejtés helytelen értelmezésén alapul)
 erőszakos ~kölcsonkéregetés →. ~ veszelés →.
 etető fn *ritk* Száj; paplan.
 év Szj: ~i *rendes szabadság*: Fogda; fogszi.
 fakabátos fn *gyak* Rendőr; zсарu.
 faszszopó fn *gyak* 1. Börtönőr; smasszer. 2. Rendőr; zсарu.
 fasztolvaj fn *ritk* Homoszexuális személy; buzi.
 fegyveres ~kéregetés →.
 feldob *ige* *ritk* Elárul; befúj.
 feldörzsöl *ige* *ritk* Elrául; befúj.
 felnyom *ige* *ritk* Autót feltör. – becsobban, betámad, megnyom, szardéniázik.
 ferdeszemű ~kaja →.
 feszeng *ige* *ritk* Erősködik, erővel hivalkodik.
 fiatal ~játékos: *gyak* Újonnan a börtönbe kerülő személy; kopasz.
 fidi fn *ritk* Levél; liló.
 fidizik *ige* Levelet ír; lilózik.
 flamó fn *ritk* Étkezés; burkolás.
 flamós mn *ritk* Éhes. (→ flamó)
 foglár fn *ritk* Börtönőr; smasszer.
 fogszi fn *gyak* Fogda. – duzzogó, évi *rendes szabadság*, sósutca.
 foka fn *gyak* Felmosórongy. *Motoros* ~: Felmosórongy felmosófával.
 fokabébi fn *ritk* Kis méretű felmosórongy.
 főfejsze fn *ritk* Börtönőr; smasszer.
 földi ~m: *gyak* (A fogvatartottak egymás közötti megszólítása.) Rinyósom.
 fradileves fn *gyak* Olyan leves, amiről nem lehet megállapítani, hogy mit tartalmaz. (→ mindent bele! FTC-szurkolók biztatása.)
 frishűs fn *ritk* A börtönbe újonnan bekerült ember; kopasz.
 fuksz fn *gyak* Arany. (→ argó fuksz 'arany, ékszer')
 füstöl Szj: *Még ~ a csikk a kapu előtt*: *ritk* Nem régen került az illető a börtönbe.
 gádzsi fn *gyak* Lány, nő – anyóca, csaj, csöcs, picca, pipi, rányi, spiné. (→ cig. *gadzhi* 'asszony')
 gádzsó fn *gyak* fiú, férfi; csávó. (→ cig. *gadzho* 'férfi')
 gagyfi fn *ritk* Hamis arany.

galopp-pálya fn *ritk* A börtönudvar, ahol a fogvatartottak sétálnak.

gennygóc fn *ritk* 1. Újonc; kopasz. 2. (Nem kedvelt személy megszólítása.) Buzi.

genyóláda fn *ritk* 1. Az újonnan börtönbe került személy elnevezése, kopasz. 2. (Nem kedvelt emberek megszólítása.) Buzi.

gizda mn *ritk* Nagyképű. (→: cig. *gizda* 'büszkeség')

gizdaskodik ige *ritk* Vitatkozik. (→ *gizda*)

gumiszoba fn *ritk* Az a szoba, ahová a magára és másokra veszélyes fogvatartottakat zárják; dühöngő.

guriga fn *ritk* Egymillió; milkó.

gyilok fn *ritk* Emberölés.

gyökérkefe fn *gyak* Olyan fogvatartott, aki társával szemben lenéző magatartást tanúsít. Az a menő, aki tele van áruval. Sok ilyen gyökérkefe van, akik menősködnék, de csak itt bent. Kint meg nincs semmijük.

halef fn *ritk* Kés; bugyli.

haló fn *ritk* Étekezés; burkolás.

hapsi fn *gyak* 1. Férfi. 2. ~m: (A fogvatartottak egymás közötti megszólítása.) Rinyósom.

háremőr fn *ritk* Az a férfi, aki a prostituáltakat dolgoztatja; strici.

hári fn *ritk* Haj; sérő.

hazavág ige *ritk* Megöl; mundarel.

héderезik ige *ritk* Alszik; szovel.

herőt fn *Undor. Herótom van a munkától!:* Munkaundorom van!

hessel ige *gyak* Néz, figyel.

hesselő fn *gyak* Az a rés a zárka ajtaján, ahol az őr benéz és ahol az ételt beadják. – cirkli, tátika.

hévíz fn *ritk* Zuhanyzó; uszoda.

hitlerszalonna fn *gyak* Kemény gyümölcsíz.

hokizás fn *ritk* Önkielégítés; matyizás.

hosszúpuska fn *ritk* Börtönőr; smasszer.

húz Szj: ~z a *gennybe!*: Menj innen! Takarodj! Vö. elhúz.

indul Szj: ~ a *gépezet*: 1. (Szabadulás előtt állók szójárása.) A fogvatartott haza mehet. 2. (Rendőrségre használt szójárás.)

irány Szj: ~ a *megélhetés!*: Szabadulás előtt használt szj.

jard fn *ritk* Rendőrség; policáj.

járgány fn *gyak* Autó; verda.

jön Szj: ~ a *moslék!*: (Amikor hozzák az ételt, akkor használják.)

kábszi fn *ritk* Kábítószer; kocsz, narkó.

kagylózás fn *ritk* Hallgatózás.

kaja fn *gyak* Étél.

kajakbaszás *gyak* Nemi erőszak; kajakkúrás.

kajak mn *ritk* Erős. Az lesz a fogvatartottak között a vezető, aki kajakabb, és nagyobb élettapasztalata van bent.

kajakkúrás fn *gyak* Nemi erőszak. – erőszakos reszelés, kajakmakkszopás, kajakbaszás, kajaknyalás.

kajaknyalás fn *ritk* Nemi erőszak; kajakkúrás.

kajfer fn *ritk* Orgazda; orgazmumus.

kakastaréj fn *ritk* Szalonna; katona.

kakasülő fn *ritk* Zárka; cella.

kalmopirin-ejrőernyős fn *ritk* Orvos; mengele.

kamel ige *ritk* Szeret, kedvel. (→ cig. *kamel* 'akar, szeret, megszeret')

kampi fn *gyak* Barát; komálós.

kancsó fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a nőt játssza; köcsög.

kanyhalló mn *ritk* Hazug.

kaptár fn *gyak* Börtön. – akadémia, csúrmó, egyetem, konzerváló, kóter, óvóhely, rácsos szálló, robia, sittikóter, szegények nyugója, továbbképző.

karalábészivány fn *ritk* Az a fogvatartott, aki 2-3 hónap börtönbüntetést kapott; tyúktolvaj.

karca fn *ritk* Nadrág.

katona fn *ritk* Szalonna; kakastaréj.

kávés mn *ritk* Körmözetére és önmagára is veszélyes (személy).

kéményes fn *ritk* Rendőrautó.

keráló fn *gyak* Vízmelegítő, merülőforraló.

kéregetés *fegyveres* ~: *ritk* Fegyveres rablás.

kigyújtás fn *gyak* Az újonnan börtönbe érkezőnek papírt tesznek a lábujjai közé és meggyújtják; Vö. csillagot rúgat.

killer fn *ritk* Gyilkos. (→ ang. *killer* 'gyilkos')

kilós fn *ritk* Százados.

kiöntés fn *ritk* Az újonnan börtönbe kerülőt úgy fogadják zárkatársai, hogy egy vödör vizet kiöntenek a zárkában, és azt az új személynek fel kell mosnia.

kiscivil fn *ritk* Szabadulás előtt álló személy; szabálysértő.

kisdobos fn *ritk* (Az újonnan börtönbe kerülő személy megszólítása.) Kutya. Vö. kopasz.

klotyó fn *gyak* Illemhely; retyó.

koccol Ik: *le*~.

kocsz fn *ritk* Kábítószer; kábszi.

kólásüveg fn *gyak* Börtönőr; smasszer.

komálós fn *ritk* Barát. – kampi, span.

komáz ige *gyak* Szeret valakit.
komenzi ~*hirtelen!*: *ritk* Gyere ide! (→ *ném. Kommen Sie hier!* 'Jöjjön ide!')
konzerváló fn *ritk* Börtön; kaptár.
kopasz fn *ritk* Újonnan börtönbe került személy. – csicska, droid, fiatal játékos, frisshús, genyngóc, genyóláda, kutya, macskajancsi, madár, pancser, újhús, újonc, veréb. Vö. kisdobos.
kopó fn *ritk* Rendőr; zсарu.
korpás fn *ritk* Fenék; bul.
kóter fn *gyak* Börtön; kaptár.
köcsög fn *gyak* 1. Homoszexuális férfi, aki a nőt játssza. Vö. buzi. Szj ~*leszel, csicska vagy!*: Az újonnan börtönbe kerülőknek szokták mondani zárkatársai. → kancsó, kulacs, lábas, porcelán, tököslány. 2. (Nem kedvelt személy megszólítása.) Buzi.
kölcsönkéregetés *erőszakos* ~, *ritk* Rablás; rabi.
költözés *önkéntes* ~: *ritk* Betörés; srenk.
krímó fn *gyak* Kocsmá. – népszája, örömtanya, továbbképző helyiség.
kulacs fn *gyak* Homoszexuális férfi, aki a nőt játssza; köcsög.
kulázás fn *ritk* Székletürítés.
kupakol ige *ritk* Közösül; dug.
kúr ige *gyak* Közösül; dug. Szj: *Rojtosra ~om a segged!*
kutya fn *ritk* (Az újonnan börtönbe került személy megszólítása) Vö. kopasz. – kisdobos.
lábas fn *ritk* Az a homoszexuális férfi, aki a nőt játssza, de már szinte teljesen elhasznált és senkinek sem kell; köcsög.
lábszagú fn *ritk* Körömpörkölt.
lácsi mn *ritk* Jó. (→ *cig. lachhe* 'jó')
láda fn *gyak* Doboz (ált. cigarettára mondva:) egy láda 'egy doboz cigaretta'.
lecsalaváz ige *ritk* leüt valakit; lecsavar.
lecsavar ige *ritk* Leüt valakit. – lecsalaváz, lenyom, lever, padlót fogat, taccsra vág, télemalavész.
lefarcol ige *ritk* Megszökik; télakol.
lekoccol ige Elmegy. Szj: *Koccolj le!*: Menj innen!
lelép ige *ritk* Megszökik; télakol.
lenyom ige *gyak* Leüt valakit; lecsavar.
lépegető fn *ritk* Cipő; skárpi.
lepetél ige *ritk* Gyermeket hoz a világra.
leütés ~*lopás* →.
lever ige *ritk* Megver; lecsavar.

leves Szj: *Szigorított* ~, *hányd ki második*: Felismerhetetlen, nagyon rossz étel.
liló fn Levél. – fidi.
lilózik ige *gyak* Levelet ír. – fidizik.
linkóci mn *ritk* Nem megbízható.
lokátor fn *ritk* 1. Fül. 2. A zárkában vezető személy; zárkamenő.
lopás *leütéses* ~, *verekedéses* ~: *ritk* Rablás; rabi.
lové fn *gyak* Pénz. → éles, ruppó, zseton.
lovés mn *gyak* Gazdag; burzsuj.
macskajancsi fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő személy; kopasz.
madár fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő személy; kopasz.
májér fn *ritk* A prostituáltat dolgoztató férfi; strici.
majomfogó fn *gyak* Burgonyafőzelék.
mák ~*ja van*: *ritk* Szerencséje van.
mákony fn *ritk* Szeszés ital; csopánka.
mákos fn *gyak* A fogvatartottak nyári ruházata. (→ Szürke alapon fekete pettyes)
malacorca fn *ritk* Disznófejből készült étel.
málnakeverő fn *ritk*, *tréf* Hímvesző; dákó.
márászkodik ige *gyak* Verekszik. – balhézik, matekol.
máró fn *ritk* Kenyér. (→ *cig. maro* 'kenyér')
matekol ige *ritk* Verekszik; márászkodik.
matyizás fn *ritk* Önkielégítés; hokizás.
megbukik ige *gyak* Lebukik. – megzuhan, eldől, bukovári, árnyékra megy.
megnyom ige *ritk* Autót feltör; felnyom.
megvezet ige *ritk* Félrevezet, becsap.
megzuhan ige *gyak* Lelepleződik, lebukik; megbukik.
melegjáték fn *ritk* Gyilkosság, emberölés.
meló fn *gyak* Munka. – burcsi, burtyi.
mengele fn *gyak* Orvos. – dögös, dögész, kal-mopirin-ejtőernyős, vagdalka.
menő Szj: ~*k előre, köcsögök hátra!*: (Sétánál használják, mikor sorba rendeződnek).
menőcsávó fn *ritk* Szabaduló személy.
mertyó fn *ritk* Munka; burcsi.
meszelyá fn *ritk* Asztal.
milkó fn *ritk* Egymillió; guriga.
misi fn *ritk* Ezer forint.
mizs fn *ritk* Női nemi szerv; bulkesz.
mó fn *ritk* Fiú; csávó. (→ *cig. more!* 'te, fiú')
molínór fn *gyak* Pulóver.
molytár fn *ritk* Könyvtár; tudásház.
mórázik ige *ritk* Közösül; dug. (→ *argó Mórel* 'szeretkezik')

motor fn *ritk* Seprű; anyósmotor.
motoros ~főka→.
mozgóhús fn *ritk* Szalonna; katona.
muj fn *ritk* Száj; paplan.
mundarel ige *ritk* öl, gyilkol. (→cig. *mundarel* 'megöl')
napos fn *ritk* Az a személy, aki aznap takarít; dzsungelharcos.
naposcsibe fn *ritk* A szabadulás előtt álló személy; szabálysértő.
narkó fn *ritk* Kábítószer; kábszi.
négerhúgy fn *ritk* Fekete kávé; bivalytej.
népszája fn *ritk* Kocsma; krimó.
nyegő fn *ritk* Szeszies ital; csopánka.
óberhé fn *ritk* Rendőr, rendőrség; zсарu. (→argó óberhé 'főkapitányság')
ól fn *ritk* Zárka; cella.
orgazmumus fn *ritk* Orgazda; kajfer.
óvobácsi fn *ritk* Börtönőr; smasszer.
óvóhely fn *ritk* Börtön; kaptár.
önkéntes ~költöztetés→.
ór(ült)úr fn *ritk* Börtönőr; smasszer.
ördögfüst fn *ritk* Cigaretta; spangli.
örömtanya fn *ritk* Kocsma; krimó.
padlót ~fogat: *ritk* Megver; lecsavar.
páncélos fn *gyak* Konzerv.
pancser fn *ritk* Újonnan börtönbe kerülő személy; kopasz.
pagás fn *gyak* 1. Unatkozás. 2. Olyan időszak, amikor nincs a fogvatartottnak se pénzüke, se cigarettájuk, se élelmük.
paplan fn *ritk* Száj. – etető, muj.
parókás ~*virsl*: *ritk* tréf Himvessző; dákó.
pasotraszta fn *ritk* Rács.
patásördög fn *ritk* Börtönőr; smasszer.
penge mn *ritk* Gazda; burzsuj.
petőfileves fn *gyak* Megnevezhetetlen leves, eldönthetetlen a leves fajtája. (Petőfi Sándor: Minek nevezzelek című verse alapján.)
picsa fn *ritk* Nő; gádzsi.
pikkely fn *ritk* Haj; séró.
pilóta *berepülő* ~.
pipa fn *ritk* Láb.
pipi fn *ritk* Nő; gádzsi.
pisztoly fn *ritk* Himvessző; dákó.
pitty Szj: Babaresz→ a pittyembe!
plekni fn *ritk* Váratlan ütés.
pók ~ot *nyel*: *ritk* 1. (Ha a fogvatartott orvoshoz akar kerülni) zseiltppengét nyel, hogy ez súlyos sérülést okozzon. 2. Öngyilkosságot követ el; befalcol.

policáj fn *gyak* Rendőrség; jard.
ponyva fn *ritk* Lepedő.
popsgöz fn *ritk*, tréf Flatulencia, szellentés; végbélfütty.
porcelán fn *ritk* homoszexuális férfi, aki a nőt játssza; köcsög.
priccs fn *ritk* Ágy; dikó.
prikézsia fn *gyak* Szerencsétlenség.
pulykaól fn *ritk* zárka; cella.
púró fn *ritk* Olyan fogvatartott, aki régebben bent van a börtönben.
purol ige *ritk* Lop; csíros.
rab fn *ritk* Olyan piros csíkos nadrág, amit az elítéltek viselnek a börtönben.
rabfogó fn *ritk* Rács.
rabi fn *gyak* Rablás. – erőszakos kölcsönkérégetés, leütéses lopás, verekedéses lopás.
rácsos ~szálló: *ritk* Börtön; kaptár.
rahedli fn *ritk* Csomag.
rányi fn *ritk* Nő; gádzsi. (→cig. *rani* 'hölgy, úrnő')
ratyi fn *gyak* 1. Homoszexuális; buzi. 2. Rossz.
ratyja fn *ritk* Szeszies ital; csopánka.
rejszol ige *ritk* Közösül; dug.
rend Szj: *Tegyé*l ~et, mert ha bejön a főtörzs, *meghassza a méhedet!*: Reggeli takarítás előtt használt szójárás.
reszelés *erőszakos* ~ *gyak* Nemi erőszak; kajakkurás.
retyó fn *gyak* Illemhely. – döntetlen, klotyó, révás, zsuzsika.
révás fn *ritk* Illemhely; retyó.
rigli fn *ritk* Zár.
rigó fn *ritk* Pörkölt csőtésztaival.
rinyál ige *ritk* Fél.
rinyós fn *gyak* olyan társ, akivel minden közös. ~om: (Fogvatartottak egymás közötti megszólítása:) – földim, hapsim, spanom.
risztel ige *ritk* Megfelez valamit. (→argó *risztel* 'osztokodik')
robbantott ~*csirke*: *ritk* Olyan sültcsirke, ami szinte felismerhetetlen.
robia fn *ritk* Börtön; kaptár.
ruppó fn *ritk* Pénz; lóvé. (→cig. *rup* 'forint')
sárgacsikó *ritk* Újabb büntény.
segglehet fn *ritk*, tréf Flatulencia, szellentés; végbélfütty.
semőszerol ige *ritk* Elárul; befúj.
séró fn *gyak* Haj. – hári, pikkely.
sikamika fn *gyak* Takarítás.

sittikóter fn *ritk* Börtön; kaptár.
skárpi fn *gyak* Cipő. – lépegető.
slisz fn *gyak* Börtönőr; smasszer.
smafu mn *ritk* hamis.
smasszer fn *gyak* börtönőr. – bűdösgyökér, duplaszem, faszszopó, foglár, főfejsze, hosszúpuska, óvóbácsi, őr(ült)úr, patásördög, slisz, szakadjmegvezető, szűrkepatkány.
smúzol ige *ritk* elárul valakit; befúj.
smúzos fn *ritk* Áruló; vamzer.
sósutca fn *ritk* Fogda; fogszi.
sőrét fn *ritk* Tarhonya.
spajszer fn *ritk* Kéz; csülök.
span fn *ritk* Barát; komálós. ~om: (Megszólítás:) Rinyósom.
spangli fn *gyak* Cigaretta. – bláz ördögfüst.
spanglis fn *ritk* Homoszexuális; buzi.
spicli fn *ritk* Áruló; vamzer.
spiné fn *ritk* Nő; gádzsi.
spion fn *gyak* Áruló; vamzer.
srenk fn *gyak* Betörés. – önkéntes kölcsönkéregetés, zárás után nyitás
srenkel ige *gyak* Betör valahová. – besurran, bezuhan.
steka fn *gyak* A zárkában a két ágy közötti hely.
stokeráj fn *gyak* Sárgaborsó főzelék.
stoki fn *gyak* Szék.
stokileves fn *gyak* Sárgaborsó leves.
strici fn *gyak* Az a férfi, aki a prostituáltakat dolgoztatja. – háremőr, májer.
strigó fn *ritk* Prostitúált.
súlytalanítás fn *ritk* az újonc értéktárgyait elcserélik cigaretára, kávéra.
sünkefe fn *ritk* Sűrölőkefe.
szabálysértő fn *gyak* Szabadulás előtt álló. – diplomás, kiscivil, naposcsibe, szerencsегyerek, túzok.
szajré fn *gyak* Lopott áru.
szakad Szj: ~j ki innen!: Menj innen!
szakadjmegvezető fn *ritk* börtönőr; smasz-szer.
szalon vörös ~: *ritk* Az a szoba, ahová azt a fogvatartottat viszik, aki pszichés vagy egyéb okokból őrjög; dühöngő.
szardéniázik ige *ritk* Autót feltör; felnyom.
szegények ~ nyugója: *ritk* Börtön; kaptár.
szerencsегyerek fn *ritk* Szabaduló fogvatartott; szabálysértő.
szippancs fn *ritk* Kábítószer; kábszi.
szofesz fn *ritk* Csendes pihenő a börtönben.
szovázik ige *ritk* Alszik; szovel. (→ cig. *sovel* 'alszik, elalszik')

szovel ige *ritk* Alszik. (→ cig. *sovel* 'alszik, elalszik') – héderezik, szovázik.
sztelli fn *ritk* tréf Hímvesző; dákó.
szuma fn *ritk* Téli ruházat a börtönben; varjú.
szűrkepatkány fn *ritk* Rendőr; zsaru.
szűrkepatkány fn *ritk* Börtönőr; smasszer.
taccs ~ra vág: *ritk* megver; lecsavar.
tárolós mn *ritk* Irigy.
tátika fn *gyak* Az a rés a zárka ajtaján, ahol az őr benéz; hesszelő.
teknősbéka fn *ritk* Hosszú börtönbüntetés.
télakol ige *gyak* Megszökik valahonnan. – lefarcol, lelép.
télemalavész ige *ritk* Leüt valakit; lecsavar.
temető fn *ritk* Ököl.
tollkereskedés toll- és vajkereskedés: Lopás; Vö. csór.
továbbképző fn *ritk* Börtön; kaptár.
továbbképzőhelység fn *ritk* Kocsma; krimó.
tököslány fn *ritk* Homoszexuális férfi, aki a nőt játssza; köcsög.
tökösnővér fn *gyak* Ápoló.
tré fn *gyak* Rossz. baj. ~van!: Baj van! ~re fut: *gyak* Bajba kerül.
treplin fn *ritk* Folyosó.
tudásház fn *ritk* Könyvtár; molytár.
túzok fn *ritk* Szabadulás előtt álló fogvatartott; szabálysértő.
tyúktolvaj fn *ritk* Az a fogvatartott, aki kevés ideig ül börtönben; karalábészivány.
újhús fn *ritk* Újonan börtönbe került személy; kopasz.
újit ige *ritk* Lop; csór.
újonc fn *gyak* Újonnan börtönbe került személy; kopasz.
unfrankó mn *ritk* Nem jó. (→argó frankó 'jó, nem bűnös, tiszta életű' ném un- fosztó prefixum)
uszoda fn *ritk* zuhanyzó; hévíz.
ül ige Büntetését tölti. **Szh:** Annyit ~tél, mint veréb a küszöbön: Sok időt tölt a börtönben fogvatartottként; Annyit ~sz, mint varjú a karón.
ürgyűrügütty fn *ritk* Flatulencia; szellentés; végbélfütty.
vacok fn *ritk* Ágy; dikó.
vagdalka fn *ritk*, tréf Orvos; mengele.
vágykeltő fn *ritk* Ablak.
vaker fn *ritk* Nem igaz, hamis beszéd.
vamzer fn *gyak* Áruló. – énekes, smúzos, spion, spicli.
varjú fn *gyak* A fogvatartottak téli ruházata. Fe-

ketete vastag posztónadrág, illetve kabát. – csóka, szuma.

végbélfütyü fn *ritk* Flatulencia, szellentés. – ar-farhang, popsigőz, segglehelet, ürgyürüfüttyü.
vén ~ *iszapszemű rája*, ~ *sittes*: Az a fogvatar-tott, aki már régebben ül börtönben.

verda fn *gyak* Autó. – járgány.

veréb fn *ritk* 1. Az a személy, akit üzletelés során becsapnak. 2. Újonnan börtönbe került személy; kopasz.

verekedés ~ lopás →.

veszegetés fn *ritk* Lopás; csőrelás.

vibrátor fn *ritk* vécépumpa.

vigyorgó fn *ritk* Szabaduló zárka.

viszkasz fn *ritk* Bácskai hurka. (→ Whiskas macskaeledel)

vörös ~ *szalon* →.

yard L. jard.

zárás ~ *után nyitás*: *ritk* Betörés; srenk.

zárkamenő fn *ritk* Az a fogvatarított, aki a saját zárkájában vezetőnek számít; lokátor.

zeneláda fn *ritk* Rádió.

zongoraművész fn *ritk* Zsebtolvaj.

zuhanóbombázó *ritk* Többszörös visszaeső.

zсарu fn *gyak* Rendőr. – fakabátos, faszszopó, dzsingáló, kopó, óberhé, szürkemókus.

zseton fn *ritk* Pénz; lóvé.

zsidóháj fn *ritk* Szappan.

zsuzsika fn *gyak* Illemhely; retyó.

A szójegyzékben

használt rövidítések

ang. angol eredetű

szó

argó tolvajnyelvi, ar-

gó

cig. cigány eredetű

szó

fn főnév

gyak. gyakori, gyakran használt szó

ige ige

K közmondás

l. lásd

mn melléknév

ném. német

ritk. ritka, kevésbé

használt szó

Szh szóláshasonlat

Szi szállóige

Szj szójárás

tréf. tréfás

Szabó Edina

Felhasznált irodalom

A gagyisták (1912): Magyar Nyelv 8:374.

A Pali meg a huszonnyolcas (1913): Magyar Nyelvőr 42:278–9.

A szerkesztőség (1917): A magyar titkos nyelvek. Magyar Nyelv 13:59.

Balassa József (1938): A nyelvek élete. Bp.

Balázs Géza (1989): Szövegszerkesztési sajátosságok Temesi Ferenc Por című regényében. Magyar Nyelvőr 113:314–26.

Bárczi Géza (1932): A „pesti nyelv”. Bp.

Boross József–Szűts László (1987): A mai magyar argó kieszótára. Bp.

C. Fehér Ferenc (1991): Szabادلábon. Cegléd.

Jenő Sándor–Vető Imre (1900): A magyar tolvajnyelv és szótára. Bp.

Kiss Károly (1963): A mai magyar tolvajnyelv. Bp.

Kis Tamás (1996): A magyar szlengkutatás bibliográfiája. Debrecen.

Kis Tamás (1992): Bakaduma. (A mai magyar katonai szleng szótára). Bp.

Kovács Ákos–Sztres Erzsébet (1989): Tetovált Sztálin. Szeged.

Kövecses Zoltán (1997): Az amerikai szleng. In: A szlengkutatás útjai és lehetőségei. Szerk.: Kis Tamás. Debrecen. 1997.7–39.

Kriminológiai Közlemények 53. Magyar Kriminológiai Társaság. Bp., 1996.

* Ezúton szeretnék köszönetet mondani Tikász Sándornak és Gacsályi Csabának, a debreceni büntetés-végrehajtási intézetből, Ladik Józsefnek a nyíregyházi büntetés-végrehajtási intézetből, és Bereczki Zsoltnak, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága módszertani osztályáról, akik készséggel nyújtottak segítséget gyűjtésemhez. Szeretném megköszönni együttműködésüket a nyíregyházi és a debreceni intézet adatközlőként közreműködő fogvatarítottjainak is, akik legjobb tudásuk szerint segítették munkámat; név szerint is megemlítvé Debrecenből Bartha Istvánt, Kanalas Imrét, Mező Lászlót és Pilka Lászlót.

TANULMÁNY

Moldova György (1990): Szabadíts meg a gonosztól! Bp.

Péter Mihály (1980): Szleng és költői nyelvhasználat. Magyar Nyelvőr 104:273–81.

Rangoni Claudia (1994): Börtönszleng. (Nyelvészeti záródolgozat). Miskolc.

Romano Rácz Sándor (1994): Kárpáti cigány–magyar, magyar–kárpáti cigány szótár és nyelvtan. Bp.

Szilágyi Márton (1992): Bakaduma (Kis

Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980–1990); Kis Tamás: Bakaduma (A magyar katonai szleng szótára) BUKSZ 4:428–31.

Tódor János (1988): Két évad a Bahamákon. Mozgó Világ 14/2:76–92

Trudgill, Peter (1997): Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába. Szeged.

Vad Rita (1994): Börtönszleng. (Nyelvészeti záródolgozat) Miskolc.

BÖRTÖNÜGY

MAGYARORSZÁGON

Kapható a terjesztő két könyvesboltjában, a Justitia Könyvesboltban (V., Szerb u. 21–23.) és a Jurátus Könyvesboltban (VIII., Szentkirályi u. 20.) és valamennyi nagyobb vidéki és budapesti könyvesboltban.
Ára: 1700 forint.

Megrendelhető közvetlenül a kiadótól is: BVOP Sajtóiroda (1054 Budapest, Steindl Imre u. 8., telefon/fax: 312-0090), ez esetben utánvétellel szállítják.